

TŘI ZÁKLADNÍ PRINCIPY (GUNY)

Sattvický konající
Vybráno ze Satsangu 23.2.2006

.....

Óm Šrí Paramátmane Namaha

Podíváme se dnes, jaké vlastnosti má sattvický člověk podle způsobu, jakým jedná.

Ještě než se začneme zabývat prvním veršem o sattvickém konajícím, přišla mi na mysl vzpomínka na mé mládí z dob studií. Nevěděl jsem toho tehdy ještě o Bhagavadgítě moc, ale právě tento verš jsem si napsal na svůj pracovní stůl. Bylo mi asi dvacet dva let, když jsem se tímto veršem začal řídit. Už ani nevím, kde jsem se s veršem seznámil. Hluběji jsem začal celou Bhagavadgítu studovat teprve později. Je vidět, jak nám Bůh sesílá to, co právě pro svůj vývoj potřebujeme.

Podívejme se nyní na verš o sattvickém konajícím, na verš, který mě provázel už od mládí.

Bhagavadgíta, kapitola 18, verš 26:

„Osvobozený od připoutaností, nesobecký, trpělivý i plný energie, nedotčen úspěchem ani neúspěchem, je sattvický konající.“

Takto jedná sattvický člověk a měli bychom se snažit tomuto způsobu přiblížit, ať už pracujeme nebo děláme cokoli jiného.

⌘ *„Osvobozený od připoutaností...“* Neměli bychom lpět na činnosti, kterou právě děláme. Není snadné na něčem pracovat a nebyt k tomu připoutáni. Lidé často nechápou, že někdo může něco dělat, aniž by na tom měl nějaký zájem. Pracovat na základě osobního vztahu je ale velmi snadné: „Je to můj pokoj, tak si ho pěkně uklidím.“ Uklízíte-li pokoj, protože na něm lpíte, potom z duchovního úhlu pohledu nejde o správný přístup. Jiný člověk může prohlásit: „Není to můj pokoj, tak se o něj nestarám. Ať to tady třeba shnije. Na co bych se s tím uklízel?“ Ani s tím Pán nesouhlasí. Ukazuje nám třetí cestu: Bez připoutanosti uklid'te pečlivě pokoj, jako by byl váš.

Můžete se zeptat: „A to mám uklízet všechny pokoje na světě?“ Samozřejmě, že ne. Uklízejte si svůj pokoj nebo dům, kde bydlíte.

⌘ *„...nesobecký...“* „Víte, kdo to tady tak pěkně uklidil a vyleštil? Já.“ Pán praví: „Takhle ne.“ Dobře, že jste místnost uklidili, ale o svých zásluhách mlčte. Nečekejte na ocenění. Lidé si většinou přejí, aby je alespoň někdo trošku pochválil. Nepěstujte si v sobě ego. Pracujte pro práci samotnou. Službu konejte proto, abyste sloužili.

⌘ *„...trpělivý a plný energie...“* Jde o velmi zajímavou kombinaci vlastností, obtížně proveditelnou. Vzpomínám si, že mi jako mladému muži nějakou dobu trvalo, než jsem tomu správně porozuměl. Myslím si, že je přesnější přeložit sanskrtské slovo spíše jako trpělivost než pevnost, jak to uvádějí autoři. Měli bychom ve svých

činnostech propojit trpělivost a energičnost, i když se tyto vlastnosti mohou zdát protikladné.

Někteří lidé jsou velmi energiční, plní síly a aktivity. Neustále se pouštějí do nějakých činností. Sotva skončí práci na zahradě, už zase něco uklízí v domě, mluví, řídí, rozhodují... Nikdy se necítí unaveni, stále by něco organizovali.

Naopak jiní lidé by spíše seděli a meditovali. Není snadné je přesvědčit, aby se vypravili někam na tržiště.

Pán ale předkládá jako ideál spojení obou dvou vlastností zároveň. Měli byste být mírní a trpěliví a zároveň plní energie a rozhodnosti.

Energickým lidem se často nedostává trpělivosti: „Ty jsi to ještě neudělal? Vždyť jsi měl jenom zryt jeden záhon? Co jsi dělal?“ „Myslela jsem si, že budeš mít kuchyň za patnáct minut uklizenou, ale ty se tak couráš!“ Energičnost převládla nad trpělivostí. Podobní lidé neustále někoho k něčemu tlačí. Pán to nepovažuje za správné, protože jim schází trpělivost.

Jiní lidé zase spíše vyčkávají a do ničeho se pořádně nepustí: „Nějak to dopadne. Není třeba nikam spěchat. Nejdřív si odpočínáme.“ „Už jsme se dost napracovali, posaďte se na chvíli.“ Ani tento způsob nepovažuje Pán za správný. Je třeba dosáhnout v obou vlastnostech vyrovnanosti. Být energiční, ale stále se usmívat a nikoho nikam netlačit. Trpělivě spolupracovat s druhými lidmi, aby se práce stala tancem, ne zátěží.

Lidé příliš energiční mají často blízko k hněvu, když se věci neodehrávají tak, jak by si představovali. Naopak mírný a pasivnější člověk by zase jenom pokojně seděl a nic neudělal. Proto nás Pán nabádá, abychom obě kvality zkombinovali. Abychom byli plni energie do práce, ale zároveň s úsměvem na rtech dbali také na štěstí druhých, s nimiž se na činnostech podílíme. Měli bychom od rána do večera pracovat, smát se a zpívat si přitom, jako bychom se zúčastnili nějaké slavnosti.

✽ „...*nedotčen úspěchem ani neúspěchem, je sattvický konající.*“ Pracujete celý den a nestaráte se o to, zda se vám daří nebo ne. Vezměte si následující příklad. Rozhodli jste se vyprat si nějaké šaty. Snažili jste se, ale na látce stejně zůstávají skvrny. Nemělo by vás to vyvést z míry. Nebo naopak, když by se šaty vyprat podařilo, neměli byste si samolibě říkat: „To jsem to ale pěkně vyprala.“ Měli byste se přestat starat o výsledky toho, co děláte.

Vezměme si jiný příklad. Rok jste studovali a připravovali se na závěrečné zkoušky. Před zkouškou byste neměli lpět na tom, zda ji uděláte nebo ne. Víím, že je to velmi obtížné. Můžete mi oponovat: „Vždyť jsem se na ty zkoušky celý rok připravoval! Tak mi přece není jedno, jak to dopadne. Chci tu zkoušku udělat.“

Je na vás, jestli se chcete stát duchovně pokročilými. Skutečný jogín zachovává v každé situaci klid a netrápí se tím, jak situace dopadnou: „Udělal jsem, co jsem mohl, a přijmu, ať to dopadne jakkoli.“

Pokud tedy někdo ve všem, co dělá, naplňuje uvedené kvality, můžeme o něm říci, že je sattvický konající. Potom se všechny jeho činnosti stanou nádhernou slavností plnou tance a zpěvu. Lidé se většinou radují jen při určitých příležitostech, zatímco člověk praktikující duchovní přístup k životu se usmívá neustále.

Jsem velmi vděčný Bohu, že mi tehdy v mládí přišel uvedený verš do cesty.

.....